

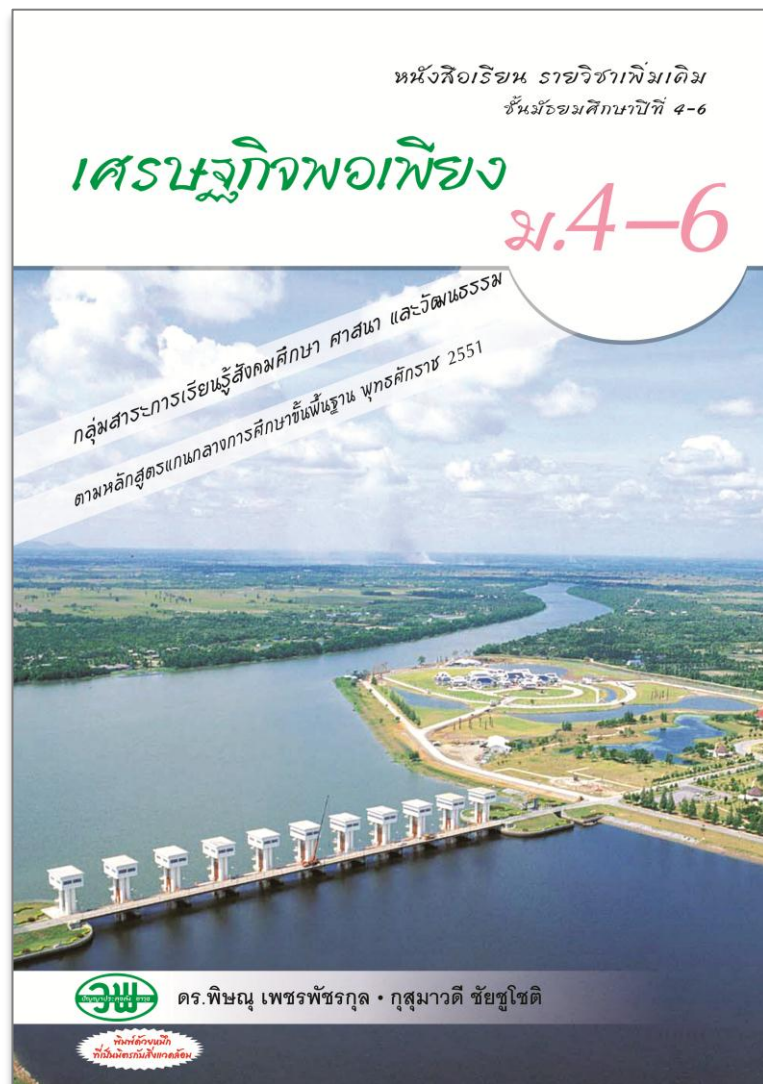
เอกสารเสริม

สำหรับใช้คู่กับ

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม เศรษฐกิจพอเพียง ม. 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด มุ่งมั่นที่จะร่วมพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญก้าวหน้าด้วยการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ สำหรับให้ครูและนักเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสื่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ของสำนักพิมพ์ได้รับความเชื่อถือมาเป็นเวลานาน

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ข้อมูลในสื่อการเรียนรู้บางเรื่องที่เคยแพร่ไปแล้วได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หากครูและนักเรียนนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ก็จะต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์สูงสุดและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สำนักพิมพ์จึงได้จัดทำ **“เอกสารเสริม”** ข้อมูลความรู้ที่เป็นปัจจุบัน สำหรับให้ครูและนักเรียนได้นำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาช้านาน ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลัง ก็ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นวิกฤต และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

● วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ¹

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในวงกว้าง ตั้งแต่ธุรกิจขนาดใหญ่จนถึงประชาชนในชนบท อันมีสาเหตุมาจากการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมที่ขาดประสิทธิภาพ มีการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ ตลอดจนมีการเก็งกำไรค่าเงินบาทและการไหลออกของเงินทุนระยะสั้นอย่างรวดเร็ว ระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศจึงขาดเสถียรภาพและเข้าสู่ภาวะวิกฤตในที่สุด กล่าวคือ เศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรงใน พ.ศ. 2541 ทำให้เกิดปัญหาสังคม ทั้งการว่างงานและคนยากจนที่เพิ่มจำนวนมาก จนทำให้คนไทยทุกภาคส่วนของประเทศเกิดความตื่นตระหนกต่อภาวะดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเช่นนี้นับเป็นโอกาสดีที่ทำให้คนไทยตระหนักถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจเสรีภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และได้เห็นความจริงที่ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาแบบไม่ยั่งยืน และเป็นการพัฒนาแบบฟองสบู่ ทำให้การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศต้องตกอยู่ใต้อำนาจการกำกับและการควบคุมของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF (International Monetary Fund)²

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องแสวงหามาตรการแก้ไขปัญหามาเพื่อความอยู่รอดของประเทศ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแนวพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง แก่คนไทย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต แนวพระราชดำรินี้เน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก โดยมีจุดเริ่มต้นที่การฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมความสามัคคีของชุมชน

¹โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. สารานุกรมไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.

²กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) เป็นทบวงชำนาญพิเศษของสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นจากการเจรจาของฝ่ายพันธมิตรในระหว่างวันที่ 1-22 กรกฎาคม พ.ศ. 2487 มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบการเงินระหว่างประเทศ เริ่มดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2489 สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา

เพื่อให้คนในชุมชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ความพอเพียงเป็นแนวคิดพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมของไทยก่อนที่จะถูกระบบทุนนิยมทำลาย การนำแนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียงกลับมาสู่สังคมไทยอันจะทำให้ชนบทไทยสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจไทย ก่อนที่ประเทศไทยจะก้าวต่อไปข้างหน้าอีกครั้งหนึ่ง ดังที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีกระแสพระราชดำริว่าประเทศไทยมีความจำเป็นต้องถอยหลังเพื่อที่จะก้าวหน้าต่อไป เศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งในการทำให้ประเทศไทยพ้นจากสภาวะเศรษฐกิจแบบฟองสบู่¹ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกหลังผ่านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจแล้ว ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้น หากเศรษฐกิจชุมชนไม่เข้มแข็ง ประเทศไทยก็ต้องเข้าสู่สภาพเดิม คือเกิดภาวะฟองสบู่แตก ดังนั้น การเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียงจะช่วยให้ประเทศรอดพ้นจากความหายนะทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต เพราะเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งจะสามารถต้านทานต่อผลกระทบจากระบบเศรษฐกิจระดับชาติ รวมทั้งวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจจากโลกภายนอกได้

แนวพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีพระราชดำริว่า การที่ประเทศไทยมีโครงการต่าง ๆ และโรงงานเกิดขึ้นมาก เพราะต้องการมุ่งสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จนกระทั่งคนเขานึกว่าประเทศไทยเป็นเสือตัวเล็ก ๆ และเป็นเสือตัวโตขึ้น เราไปเห่อว่าจะเป็นเสือ โดยทรงเน้นว่าการเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ มีพอกินเพียงกับตัวเอง

¹เศรษฐกิจฟองสบู่ (bubble economy) คือ สภาวะการณ์ที่ราคาสินค้าต่าง ๆ สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการเก็งกำไรอสังหาริมทรัพย์ในตลาดอสังหาริมทรัพย์และตลาดหุ้น เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจจะเติบโตอย่างรวดเร็วจึงจะทำให้ราคาอสังหาริมทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงระยะหนึ่ง เกิดเป็นภาพลวงทางการเงินจึงทำให้เกิดการเก็งกำไรในตลาดสินค้านั้น ๆ ตามมาด้วย เมื่อความเจริญเติบโตในภาคเศรษฐกิจแท้จริงไม่สัมพันธ์กับระดับราคาที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในที่สุดราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ขึ้นไปอย่างรวดเร็วแบบฟองสบู่จะอยู่ไม่ได้ จึงเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า ฟองสบู่แตก เศรษฐกิจก็จะหดตัวลงมาอย่างรวดเร็ว

● ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

1. **มีความพอประมาณ** คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

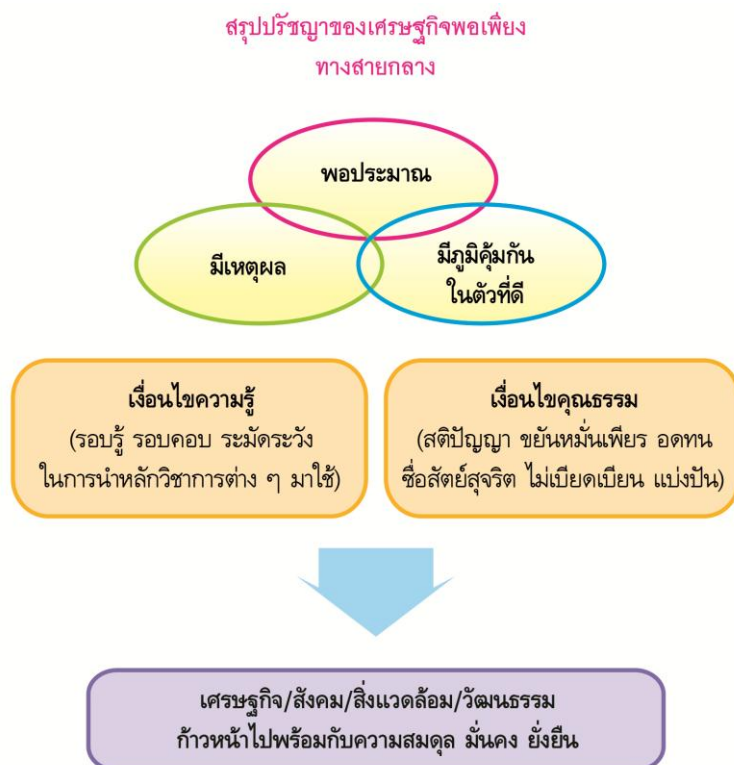
2. **มีเหตุผล** คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. **มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

นอกจากเศรษฐกิจพอเพียงจะมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเงื่อนไขที่สำคัญอีก 2 ประการ คือ

1. **มีความรู้** คือ มีความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้และวิทยาการต่าง ๆ มาใช้

2. **มีคุณธรรม** คือ มีความตระหนัก มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

● หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

การทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงยึดการดำเนินงานในลักษณะทางสายกลางที่สอดคล้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัวและสามารถปฏิบัติได้จริง ทรงมีความละเอียดรอบคอบและทรงคิดค้นหาแนวทางเพื่อมุ่งสู่ประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด มีคุณค่า และควรยึดเป็นแบบอย่างในการเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เพื่อให้บังเกิดผลต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติตลอดไป

หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ	ใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ
ระเบิดจากข้างใน	ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ
แก้ปัญหาที่จุดเล็ก	ปลูกป่าในใจคน
ทำตามลำดับขั้น	ขาดทุนคือกำไร
ภูมิสังคม	การพึ่งตนเอง
องค์รวม	พออยู่พอกิน
ไม่ติดตำรา	เศรษฐกิจพอเพียง
ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด	ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน
ทำให้ง่าย	ทำงานอย่างมีความสุข
การมีส่วนร่วม	ความเพียร: พระมหาชนก
ประโยชน์ส่วนรวม	รู้ รัก สามัคคี
บริการรวมที่จุดเดียว	

● โครงการพระราชดำรินับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

โครงการพระราชดำรินับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก นั้น มีหลักการสำคัญหลายประการที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ดังนี้¹

1. **เน้นการแก้ปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้า** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเน้นเสมอว่า โครงการของพระองค์นั้นส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มุ่งช่วยเหลือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ประชาชนกำลังประสบอยู่ หรือเป็นปัญหาในส่วนที่กำลังเกิดขึ้น สร้างความเดือดร้อนต่อเกษตรกร ต้องรีบทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ และค่อยหาทางเรียนรู้แก้ไขปัญหาค่อย ๆ ตามมา โดยทรงจัดลำดับว่า ปัญหาใดควรรับดำเนินการก่อนหรือหลัง ทรงเน้นการมีขั้นตอนในการแก้ปัญหา เพราะไม่สามารถแก้ไขปัญหทั้งหมดที่มีอยู่ได้ในเวลาเดียวกัน

2. **เน้นการพัฒนาต้องเป็นไปตามขั้นตอน ตามลำดับความจำเป็น และประหยัด** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเน้นการพัฒนาที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในลักษณะการพึ่งพาตนเอง ทรงใช้คำว่า ระเบิดจากข้างใน คือ จะต้องเร่งช่วยให้ชุมชนหรือหมู่บ้านมีความพร้อมเข้มแข็งเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะช่วยเหลือเกษตรกรและชุมชนเล็ก ๆ ให้สามารถดำรงอยู่ได้เป็นหลัก แล้วจึงค่อยขยายพื้นที่การพัฒนากว้างขวางขึ้น ไม่เป็นการสร้างความมั่งคั่งอย่างฉาบฉวยภายใต้ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ นั่นคือ โครงการพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริที่เป็นลำดับการพัฒนาจากเล็กไปหาใหญ่

3. **เน้นการพึ่งตนเอง** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเน้นการพัฒนาที่ให้ประชาชนหรือเกษตรกรสามารถอยู่ได้ในสังคมตามสภาพที่แท้จริงและสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด การหาทางช่วยเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ให้สามารถช่วยตนเองให้ได้ จึงต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาความจริงและความจำเป็นของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ที่ปรากฏอยู่เป็นสำคัญ ยิ่งกว่าการพยายามในการบรรลุถึงเป้าหมายอื่น ๆ ที่วางไว้ เพราะทรงตระหนักว่า การที่เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพัฒนาสังคมในส่วนรวมอีกด้วย

4. **เน้นการส่งเสริมความรู้และเทคโนโลยีการสมัยใหม่ที่เหมาะสม** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างสิ่งที่ยังขาดแคลนและเป็นความต้องการของเกษตรกร คือ ความรู้และเทคโนโลยีการสมัยใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ๆ ภายใต้สภาพของไร่นาพื้นที่ชนบท และตัวเกษตรกรเอง พระองค์ทรงเน้นถึงความจำเป็นที่ต้องสร้างให้มีตัวอย่างแห่งความสำเร็จในการจัดทำเทคโนโลยีที่เหมาะสมในลักษณะของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต เพื่อให้เกษตรกรได้มีโอกาสเห็นตัวอย่างของความสำเร็จจริง ภายใต้สภาพแวดล้อมจริงและนำกลับไปปฏิบัติเองได้ โดยไม่ยึดติดกับตำรา

¹โครงการสาธิตนุรักษ์ไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. สารานุกรมไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.

หรือลอกเลียนแบบจากต่างประเทศที่พัฒนาแล้วมากเกินไป เนื่องจากมีเงื่อนไขที่แตกต่างกันมาก พระองค์จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อเป็นสถานที่ศึกษา ทดลอง วิจัย และแสวงหาความรู้เทคนิควิชาการสมัยใหม่ที่เกษตรกรเลืกรับได้ และนำไปดำเนินการเองได้ เป็นวิธีที่ประหยัด เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพและการประกอบอาชีพของเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในภูมิกานั้น ๆ

5. เน้นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ในระยะที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เน้นการเจริญเติบโตหรือความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้สภาพทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายมีความเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัด พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีความสนพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่งในการทำนุบำรุงปรับปรุงสภาพทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ที่ดิน แหล่งน้ำ และการประมง เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตอย่างยั่งยืนให้มากที่สุด พระองค์จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการต่าง ๆ โดยทรงเห็นว่า การอนุรักษ์ดินและน้ำในไร่นานั้นสามารถกระทำได้ หากมีวิธีการที่เหมาะสมและนำมาซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศ สมรรถภาพการผลิต และรายได้จากผลผลิต รวมทั้งมีสังคมชนบทที่เข้มแข็งมั่นคงอีกด้วย

● ภาวะเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อในปีที่ผ่านมา

ภาวะเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจของไทยใน พ.ศ. 2558 เริ่มฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป แรงขับเคลื่อนหลักมาจากการใช้จ่ายในประเทศ ทั้งการใช้จ่ายภาครัฐที่เร่งเบิกจ่ายตลอดปี พร้อมกับออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวได้เพราะได้รับปัจจัยสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรที่ปรับตัวขึ้นบ้างจากปีที่แล้ว ราคาน้ำมันที่ลดลงต่อเนื่อง รวมทั้งความเชื่อมั่นที่ทยอยฟื้นตัว

1. ภาคเกษตร โดยในภาพรวม พ.ศ. 2558 รายได้เกษตรกรหดตัวมากขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งเป็นผลจากทั้งปัจจัยด้านราคาและผลผลิต โดยราคาสินค้าเกษตรที่หดตัวเป็นผลจากราคาอ้างอิงในตลาดต่างประเทศที่ปรับตัวตามอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตรสำคัญ คือ ยางพารา กลุ่มสินค้าประมง และอ้อย ส่วนผลผลิตสินค้าเกษตรหดตัวมากเนื่องจากปัญหาภัยแล้ง โดยสินค้าเกษตรที่ผลผลิตลดลงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้าวเปลือกเจ้า ปาล์มน้ำมัน และกลุ่มผลไม้

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจภาคเกษตร

ร้อยละเทียบกับ ระยะเดียวกันปีก่อน	2557	2558 ^p	2558 ^p			
			ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
รายได้เกษตรกร	-5.8	-10.8	-6.4	-15.9	-14.8	-8.8
ผลผลิตสินค้าเกษตร ^p	0.4	-5.3	1.0	-10.8	-10.6	-3.2
ราคาสินค้าเกษตร	-6.2	-5.9	-7.3	-5.8	-4.7	-5.8

หมายเหตุ: รายได้เกษตรกรไม่ได้รวมเงินจ่ายโอนจากภาครัฐ ได้แก่ โครงการรับจำนำข้าว เงินช่วยเหลือชวนา

และเงินชดเชยต้นทุนการผลิตแก่เกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

P = ข้อมูลในปีล่าสุดเป็นข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

2. ภาคอุตสาหกรรม การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวในระดับต่ำ สอดคล้องกับดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม อัตราการใช้กำลังการผลิต การใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม และดัชนีชั่วโมงทำงานภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีก่อน ทั้งนี้ การขยายตัวดังกล่าวได้รับแรงสนับสนุนจากปัจจัยเฉพาะที่เกิดในบางอุตสาหกรรม เช่น การผลิตปิโตรเลียมที่ขยายตัวตามอุปสงค์ในประเทศที่เพิ่มขึ้น

หลังราคาน้ำมันปรับตัวลดลงมาก ประกอบกับปีก่อนหน้ามีการปิดโรงงานเพื่อซ่อมแซมเป็นเวลานานกว่าปกติ การผลิตพลาสติกที่ขยายตัวดีจากความต้องการใช้พลาสติกในบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ

โดยในภาพรวม พ.ศ. 2558 การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวได้บ้าง แต่การขยายตัวมีลักษณะกระจุกตัวอยู่เฉพาะในบางอุตสาหกรรม ขณะที่อุตสาหกรรมอื่น ๆ หดตัวตามวัฏจักรเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ที่หดตัวมากจากปีก่อน การผลิตเครื่องนุ่งห่มที่หดตัวตามอุปสงค์ที่ลดลง การผลิตอาหารที่หดตัวจาก 2 ปีขยับ คือ การขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิตอาหารทะเลแปรรูป และกรณีในประเทศไทยประสบปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย รวมถึงการถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีทำให้การส่งออกอาหารทะเลแปรรูปไปยังตลาดสหภาพยุโรปลดลง

3. ภาคบริการ ภาคบริการใน พ.ศ. 2558 ขยายตัวเร่งขึ้นจากปีก่อน โดยมีแรงสนับสนุนหลักจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้รับผลดีตามไปด้วย ภาพรวมการผลิตภาคบริการในสาขาต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

ภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและมีการเติบโตต่อเนื่อง ได้แก่ ธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร ขยายตัวสูง สะท้อนจากการเข้าพักโรงแรมที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ธุรกิจการขนส่งที่ขยายตัวจากการขนส่งทางอากาศเป็นสำคัญ สอดคล้องกับจำนวนผู้โดยสารผ่านท่าอากาศยานนานาชาติที่เพิ่มขึ้น และภาคการค้าปลีกค้าส่งที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามการขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติและมาตรการภาครัฐที่ช่วยกระตุ้นการบริโภค

ภาคบริการที่ได้รับผลดีจากมาตรการภาครัฐ ได้แก่ ธุรกิจการสื่อสารที่ขยายตัวต่อเนื่องจากความสนใจของผู้บริโภคต่อการเปิดประมูลคลื่นความถี่ใหม่ที่จะสามารถให้บริการด้านข้อมูลได้เร็วขึ้น ประกอบกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่างใช้แผนส่งเสริมการขายเพื่อจูงใจให้ลูกค้าใช้บริการข้อมูลมากขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านบริการเชื่อมต่อข้อมูลเพิ่มสูงขึ้น และธุรกิจบริการอสังหาริมทรัพย์ที่ขยายตัวในอัตราสูงขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากยอดขายที่อยู่อาศัยที่เปิดขายเมื่อ 2-3 ปีก่อนทยอยสร้างเสร็จและพร้อมโอนในช่วงครึ่งหลังของปี ประกอบกับได้รับผลดีจากมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ของรัฐที่จูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อและโอนที่อยู่อาศัยเร็วขึ้น โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยแนวราบซึ่งเป็นกลุ่มที่มีมูลค่าต่อหน่วยสูงกว่าอาคารชุดทั่วไป

อัตราเงินเฟ้อ

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยใน พ.ศ. 2558 คิดลบร้อยละ 0.9 โดยเป็นผลจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ลดลงอย่างมาก เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของอุปทานน้ำมันจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของตลาดน้ำมันโลก โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีขุดเจาะน้ำมันจากชั้นหินดินดานของสหรัฐอเมริกา รวมถึงกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ที่ยังคงปริมาณการผลิตในระดับสูงเพื่อรักษาส่วนแบ่งการตลาดจากการส่งออกน้ำมัน ขณะที่อุปสงค์น้ำมันอยู่ในระดับต่ำตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่เป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลให้ราคาเชื้อเพลิงในประเทศโดยเฉพาะราคาน้ำมันขายปลีกปรับตัวลดลง แม้ลดลงในอัตราที่

น้อยกว่าการลดลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกด้วยผลของเงินบาทที่อ่อนค่า ส่วนราคาอาหารสดขยายตัวเพียงเล็กน้อย เนื่องจากปัญหาเนื้อสุกรและไข่ไก่ล้นตลาด

สำหรับอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยใน พ.ศ. 2558 อยู่ที่ร้อยละ 1.1 โดยทรงตัวอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องเนื่องจากแรงกดดันด้านต้นทุนลดลงโดยเฉพาะค่าโดยสารต่าง ๆ ที่ปรับลดลงตามราคาน้ำมัน แรงกดดันด้านอุปสงค์ที่อยู่ในระดับต่ำตามภาวะเศรษฐกิจ และผลจากฐานราคาอาหารสำเร็จรูปที่สูงในปีก่อน อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามต่อภาวะเงินฝืดมีจำกัด เนื่องจากอุปสงค์ในประเทศยังขยายตัว และการคาดการณ์เงินเฟ้อระยะยาวยังใกล้เคียงกับเป้าหมายเงินเฟ้อที่ร้อยละ 2.5

● แนวโน้มเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อ

ในการประมาณการแนวโน้มเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อของไทยที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้พิจารณาข้อสมมุติที่ใช้ประกอบการประมาณการ ตลอดจนความเสี่ยงทุกด้านอย่างรอบคอบ ดังนี้¹

ข้อสมมุติประกอบการคาดการณ์

ข้อสมมุติประกอบการคาดการณ์เศรษฐกิจและแนวโน้มเงินเฟ้อ สรุปได้ดังนี้

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า เศรษฐกิจประเทศคู่ค้ามีแนวโน้มขยายตัวใกล้เคียงกับที่ประเมินไว้เดิม แต่มีปัจจัยเสี่ยงด้านค่าและค่าเงินบาทไม่แน่นอนสูง โดยประเมินว่าเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้ายังคงฟื้นตัวอย่างช้า ๆ แม้ว่าฐานใน พ.ศ. 2559 จะปรับตัวสูงขึ้น แต่แรงส่งในระยะต่อไปชะลอตัวลงบ้าง ตามเศรษฐกิจเอเชียที่แนวโน้มฟื้นตัวช้าลงเล็กน้อย เพราะถูกกดดันด้วยความไม่แน่นอนที่มีเพิ่มขึ้นจากนโยบายกีดกันทางการค้าของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาชุดใหม่ รวมถึงความเป็นไปได้ที่จะยกเลิกความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก ส่งผลให้ภาคธุรกิจชะลอการลงทุนในประเทศที่อยู่ในกลุ่มความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกออกไป อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลักยังฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามการบริโภคที่ทยอยปรับตัวดีขึ้น

สำหรับปัจจัยเสี่ยงต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า คณะกรรมการฯ ประเมินว่าความเสี่ยงด้านค่าเงินบาทยังคงมีมากกว่าความเสี่ยงด้านสูง โดยความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่สำคัญ ได้แก่

- 1) ความไม่แน่นอนในการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศอุตสาหกรรมหลัก
- 2) ความไม่แน่นอนของนโยบายเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา
- 3) ความไม่แน่นอนของการเจรจาข้อตกลงการค้าการลงทุนระหว่างสหราชอาณาจักรกับสหภาพยุโรป

¹ คณะกรรมการนโยบายการเงิน, ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานนโยบายการเงิน ธันวาคม 2559 [ออนไลน์], 2559.
แหล่งที่มา: <http://www.bot.or.th> [13 มีนาคม 2560]

4) ความไม่แน่นอนทางการเมืองในยุโรปที่อาจเพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้งในหลายประเทศ โดยเฉพาะฝรั่งเศสและเยอรมนี

5) ความเสี่ยงในภาคการเงินของยุโรปและจีน

2. ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับเพิ่มขึ้นเร็วกว่าที่ประเมินไว้ ภายหลังการบรรลุข้อตกลงลดกำลังการผลิตของกลุ่มโอเปก ซึ่งทำให้ราคาสินค้าโภคภัณฑ์อื่นที่มีใช้น้ำมันมีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นตาม ทั้งนี้ การปรับลดกำลังการผลิตจะทำให้ราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับเข้าสู่ภาวะสมดุลเร็วขึ้น อย่างไรก็ตาม ราคาที่สูงขึ้นอาจทำให้เห็นแนวโน้มการผลิตน้ำมันจากชั้นหินดินดานที่เริ่มกลับมาเพิ่มขึ้นเช่นกัน จึงเป็นปัจจัยกดดันราคาน้ำมันในระยะต่อไป

นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ประเมินว่าแนวโน้มราคาน้ำมันในตลาดโลกมีความไม่แน่นอนสูงขึ้นจากปัจจัยด้านอุปทาน ได้แก่ ความกังวลของตลาดต่อการปฏิบัติตามข้อตกลงจำกัดกำลังการผลิต และความไม่แน่นอนในนโยบายด้านเศรษฐกิจและพลังงานของสหรัฐอเมริกาที่อาจสร้างความผันผวนเพิ่มขึ้น

3. จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศลดลงมากกว่าที่ประเมินไว้จากการปราบปรามทัวร์ผิดกฎหมาย และการงดกิจกรรมรื่นเริงในช่วงไว้อาลัยหลังการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

การปราบปรามทัวร์ผิดกฎหมายของทางการไทยมีผลมากกว่าที่ประเมินไว้เดิมว่าผลกระทบจำกัดอยู่ในผู้ประกอบการบางรายในช่วงสั้น ราคาทัวร์ท่องเที่ยวไทยที่ปรับเพิ่มขึ้นอาจทำให้นักท่องเที่ยวจีนที่อ่อนไหวต่อราคาตัดสินใจไปเที่ยวประเทศอื่นแทน นอกจากนี้ บรรยากาศการท่องเที่ยวในช่วงไว้อาลัยหลังการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ชะลอลงบ้าง เนื่องจากการงดการจัดกิจกรรมรื่นเริงในช่วงแรก แต่คาดว่าบรรยากาศการท่องเที่ยวจะค่อย ๆ ปรับตัวดีขึ้นในช่วงต้นปี พ.ศ. 2560 คณะกรรมการฯ จึงปรับลดประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศลงจากที่เคยประเมินไว้

4. รายได้เกษตรกร รายได้เกษตรกรดีขึ้น ทั้งจากด้านราคาและด้านผลผลิต โดยราคาสินค้าเกษตรปรับเพิ่มขึ้นเร็วกว่าที่เคยประเมินไว้ โดยเฉพาะราคายางพาราที่สูงขึ้นหลังผลผลิตลดลงเพราะได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในภาคใต้ ขณะที่ผลผลิตการเกษตรอื่นปรับดีขึ้นหลังภัยแล้งคลี่คลาย ในระยะต่อไป คาดว่า ผลผลิตการเกษตรจะปรับเพิ่มขึ้นจากแผนการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง พ.ศ. 2560 ที่จะมีการจัดสรรน้ำชลประทานมากกว่าปีก่อน และมาตรการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดแทนข้าวนาปรัง 2 ล้านไร่

ทั้งนี้ ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นมากส่งผลให้แนวโน้มราคาสินค้าเกษตรบางชนิดลดลง เช่น ข้าว แต่คณะกรรมการฯ คาดว่า รายได้เกษตรกรจะไม่ลดลงมาก เนื่องจากภาครัฐมีมาตรการช่วยเหลือรายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้นในส่วนของเงินช่วยเหลือชาวสวนยาง ชาวนา และเกษตรกรที่มีรายได้น้อย รวมถึงมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวและข้าวหอมปทุม และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเหนียวเพิ่มเติมจากข้าวหอมมะลิ

ประมาณการทางเศรษฐกิจ

จากข้อสมมุติประกอบการคาดการณ์เศรษฐกิจสามารถสรุปรายละเอียดประมาณการทางเศรษฐกิจได้ดังนี้

1. การส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการ การส่งออกสินค้าที่ปรับดีขึ้นจำกัดอยู่ในบางอุตสาหกรรมที่มีการขยายกำลังการผลิตตามการขยายฐานและการขยายตลาด ได้แก่ หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า หมวดยานยนต์ และชิ้นส่วน และหมวดอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการส่งออกสินค้ายังเป็นการฟื้นตัวช้า ๆ ตามเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ยังขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป รวมถึงปัจจัยเชิงโครงสร้างของการค้าโลกและการผลิตของไทยที่ยังต้องใช้เวลาในการแก้ไข

สำหรับการนำเข้าสินค้าและบริการสูงขึ้นจากที่เคยประเมินไว้ โดยมูลค่าการนำเข้าสินค้าสูงขึ้นตามแนวโน้มการส่งออกสินค้าที่ปรับขึ้นประกอบกับราคาน้ำมันและสินค้าที่เกี่ยวข้องปรับเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประมาณการมูลค่าการนำเข้าสินค้า พ.ศ. 2560 ขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน

2. การบริโภคภาคเอกชน การบริโภคภาคเอกชนปรับดีขึ้นกว่าที่เคยประเมินไว้เดิม ส่วนหนึ่งจากข้อมูลจริงในไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2559 และมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง โดยได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้เกษตรกรที่เพิ่มขึ้น แรงส่งจากภาคการส่งออกในสินค้าที่ปรับดีขึ้น และส่วนหนึ่งจากการผ่อนชำระรถยนต์ที่จะทยอยหมดลงใน พ.ศ. 2560 หลังครบระยะเวลา 5 ปีของมาตรการรถยนต์คันแรก

นอกจากนี้ การบริโภคยังได้รับปัจจัยสนับสนุนเพิ่มจากมาตรการของภาครัฐ ได้แก่ มาตรการลดหย่อนภาษีเพื่อกระตุ้นการบริโภคในช่วงปลายปี พ.ศ. 2559 และมาตรการเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย โดยคณะกรรมการฯ ประเมินว่าผลของมาตรการจะทำให้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวดีขึ้นบ้างในระยะสั้น และช่วยพยุงกำลังซื้อของครัวเรือนกลุ่มที่มีรายได้น้อยได้ในช่วงที่เศรษฐกิจยังฟื้นตัวไม่เต็มที่

3. การลงทุนภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องและฟื้นตัวช้ากว่าเดิมตามการส่งออกสินค้าโดยรวมที่ยังอยู่ในระดับต่ำและการส่งออกบริการที่ชะลอลง รวมถึงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยที่มีความไม่แน่นอนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การลงทุนในกลุ่มธุรกิจ เช่น ธุรกิจค้าปลีกและธุรกิจโทรคมนาคมยังมีต่อเนื่องตามแนวโน้มความต้องการที่ยังขยายตัว ทั้งนี้ นโยบายภาครัฐจะมีส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนใน พ.ศ. 2560

4. การใช้จ่ายภาครัฐ การใช้จ่ายภาครัฐมีแนวโน้มเบิกจ่ายได้ต่ำกว่าที่คณะกรรมการฯ เคยประเมินไว้ โดยเฉพาะการอุปโภค แม้ว่าการลงทุนภาครัฐจะมีแนวโน้มสูงกว่าที่เคยประเมินไว้บ้าง ทั้งนี้ การอุปโภคภาครัฐใน พ.ศ. 2559 ลดลงตามข้อมูลจริงในไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2559 จากข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการเบิกจ่ายและรายจ่ายเงินโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่เบิกจ่ายได้ต่ำกว่าที่เคยประเมินไว้ สำหรับในระยะต่อไปคาดว่าข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการเบิกจ่ายยังคงมีอยู่ ประกอบกับนโยบายของภาครัฐที่จะให้ภาคเอกชนเข้ามาบริหารค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการ เพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจส่งผลให้การอุปโภคภาครัฐขยายตัวในอัตราที่ไม่สูงนัก

ขณะที่การลงทุนภาครัฐใน พ.ศ. 2559 ขยายตัวต่ำกว่าเดิมเล็กน้อยจากการลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่เบิกจ่ายล่าช้า แต่การลงทุนภาครัฐใน พ.ศ. 2560 มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องในอัตราที่สูงขึ้น เนื่องจากคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้มีโครงการและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติม

ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ

หน่วยงาน	2559	2560
Maybank Kim Eng	3.5	4.5
TISCO Securities	3.4	3.6
Standard Chartered Bank	3.3	3.5
TMB Bank	3.3	3.5
สศค. ^{1/}	3.3	3.4
Kasikorn Research	3.3	3.3
KT ZMICO Securities	3.3	3.3
สศช. ^{2/}	3.2	3.0-4.0
Bank of Ayudhya	3.2	3.3
Siam Commercial Bank	3.2	3.3
Phatra Securities	3.2	3.2
ชปท.	3.2	3.2
Moody	3.2	2.8
UBS	3.1	2.5
Nomura Co Ltd	2.8	2.8
Thanachart Securities	1.5	1.5

หมายเหตุ: รวบรวมโดยสำนักข่าวรอยเตอร์ (ณ วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559) ยกเว้น

^{1/} เผยแพร่ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2559

^{2/} เผยแพร่ ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 พร้อมการประกาศตัวเลข GDP ไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2559

โดยเรียงลำดับหน่วยงานวิจัยตามประมาณการ พ.ศ. 2559 จากมากไปน้อย

ประมาณการอัตราเงินเฟ้อ

ประมาณการเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงเดิมทำให้แรงกดดันด้านอุปสงค์ไม่แตกต่างจากเดิม ขณะที่แรงกดดันด้านต้นทุนในหมวดอาหารสดลดลงจากประมาณการครั้งก่อน ตามราคาอาหารสดที่ปรับลดลงเร็วเนื่องจากผลผลิตการเกษตรปรับเพิ่มขึ้นหลังภัยแล้งคลี่คลาย ส่งผลให้ราคาอาหารสดในระยะข้างหน้ามีแนวโน้มชะลอลงและกลับเข้าสู่ระดับปกติ ทั้งนี้ ต้นทุนวัตถุดิบประเภทอาหารที่ปรับลดลงยังส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อในหมวดอาหารบริโภคในบ้านและนอกบ้านในระยะข้างหน้าต่ำกว่าที่เคยประเมินไว้

สำหรับอัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มปรับสูงขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากปัจจัยต่าง ๆ และทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินยังควรสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโดยต่อเนื่อง ส่วนสาเหตุที่อัตราเงินเฟ้อ

ทั่วไปต่ำกว่ากรอบเป้าหมายยังคงมาจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่อยู่ในระดับต่ำเป็นสำคัญ รวมทั้งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยที่ยังอยู่ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปเนื่องจากถูกถ่วงด้วยการส่งออกที่หดตัวต่อเนื่องจากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ฟื้นตัวช้า อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันที่เริ่มปรับสูงขึ้นบ้างในไตรมาสที่ 2 พ.ศ. 2559 ช่วยให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปกลับมาเป็นบวก และทยอยปรับสูงขึ้น ซึ่งคณะกรรมการฯ ประเมินว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะกลับเข้าสู่กรอบเป้าหมายในไตรมาสแรกของ พ.ศ. 2560

ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไปของหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ

หน่วยงาน	2559	2560
Maybank Kim Eng	2.0	2.5
สศค. ^{1/}	0.4	2.1
TMB Bank	0.4	2.0
TISCO Securities	0.3	2.2
Standard Chartered Bank	0.3	1.8
Kasikorn Research	0.2	1.8
Bank of Ayudhya	0.2	1.7
Moody	0.2	1.7
Thanachart Securities	0.2	1.7
KT ZMICO Securities	0.2	1.6
Phatra Securities	0.2	1.6
Siam Commercial Bank	0.2	1.6
สศช. ^{2/}	0.2	1.0–2.0
ธปท.	0.2	1.5
UBS	0.2	1.4
Nomura Co Ltd	0.1	1.0

หมายเหตุ: รวบรวมโดยสำนักข่าวรอยเตอร์ (ณ วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559) ยกเว้น

^{1/} เผยแพร่ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2559

^{2/} เผยแพร่ ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 พร้อมการประกาศตัวเลข GDP ไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2559

โดยเรียงลำดับหน่วยงานวิจัยตามประมาณการ พ.ศ. 2559 จากมากไปน้อย

● ปัญหาเศรษฐกิจของไทยและแนวทางการพัฒนา

ปัญหาเศรษฐกิจของไทย

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการผลิตในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งเชื่อมโยงกับการค้าระหว่างประเทศและเศรษฐกิจโลก ปัญหาเศรษฐกิจแบ่งได้ดังนี้

1. ด้านการผลิตและบริการ ปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการผลิตและบริการ แบ่งได้ดังนี้

1) **ภาคเกษตร** การผลิตโดยรวมลดลงต่อเนื่องจากปีก่อน เป็นผลจากผลผลิตพืชหลักลดลงเนื่องจากภาวะภัยแล้ง โดยผลผลิตข้าวเปลือกนาปรังลดลงจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก นอกจากนี้ ฝนที่ตกล่าช้าเป็นผลให้การเพาะปลูกข้าวนาปีล่าช้าและผลผลิตลดลง ในส่วนของปาล์มน้ำมัน ยางพารา และผลไม้ได้รับผลกระทบจากปริมาณน้ำฝนที่ต่ำกว่าปกติเช่นกัน ผลผลิตประมงทะเลลดลงเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายและอินโดนีเซียระงับสัมปทานเรือประมงไทย นอกจากนี้ ระดับราคาสินค้าเกษตรลดลงจากผลกระทบของราคาสลัดโลกที่ลดลง เช่น ข้าวเปลือก อ้อย ยางพารา ส่วนราคาสินค้าประมงปรับตัวลดลงจากปริมาณผลผลิตในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นหลังปัญหาโรคระบาดในกุ้งคลี่คลาย

อัตราขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ มูลค่าที่แท้จริง และโครงสร้างการผลิต

ณ ราคาประจำปี 2556-2558

หน่วย: ร้อยละ

ภาคการผลิต	อัตราการขยายตัว (มูลค่าที่แท้จริง)			โครงสร้างการผลิต ณ ราคาประจำปี		
	2556	2557	2558	2556	2557	2558
ภาคเกษตร	0.7	-0.6	-5.7	11.3	10.1	8.7
ภาคนอกเกษตร	3.0	1.1	3.9	88.7	89.9	91.3
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	2.7	0.9	2.9	100.0	100.0	100.0

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) **ภาคอุตสาหกรรม** อุตสาหกรรมของไทยมีการพึ่งพิงเศรษฐกิจภายนอกประเทศในด้านวัตถุดิบทุน องค์ความรู้ และเทคโนโลยี ทำให้ไทยได้รับผลกระทบทางด้านการค้าระหว่างประเทศ เช่น การผลิตอาหารกระป๋องลดลงเนื่องจากการขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิตและการถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีทำให้การส่งออกลดลง ความต้องการใช้สิ่งทอภายในประเทศชะลอตัวและบางส่วนมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการผลิต มีการย้ายฐานการผลิตเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายไปยังประเทศเพื่อนบ้านและการส่งออกลดลง การผลิตคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ลดลงเนื่องจากการส่งออกลดลง ประกอบกับการผลิตโทรทัศน์ลดลงจากการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

3) **ภาคบริการ** ไทยมีการลงทุนที่ต่ำกว่าศักยภาพที่มีอยู่ มีผลให้คุณภาพการบริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎและระเบียบทางเศรษฐกิจยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม และเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคยุโรปยังคงหดตัวต่อเนื่องจากปีก่อน จากผลกระทบภาวะเศรษฐกิจโลกและเหตุการณ์ความไม่สงบ ส่งผลกระทบความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศกับกลุ่มนักท่องเที่ยวยุโรป

2. **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** การพัฒนาเศรษฐกิจของไทยมุ่งเน้นการผลิตเพื่อการส่งออกจึงจำเป็นต้องอาศัยระบบขนส่ง ในขณะที่โครงสร้างด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ของไทยยังขาดประสิทธิภาพ แม้ว่าจะมีการเชื่อมโยงที่เป็นระบบแต่ก็ทำให้มีต้นทุนที่สูงมาก อีกทั้งภาคขนส่งยังมีการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์สูง นอกจากนี้ยังมีปัญหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภคยังกระจายไปสู่ชนบทไม่ทั่วถึง

3. **ด้านการกระจายรายได้** การกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรชี้ให้เห็นว่า ผลประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีโอกาสและรายได้สูง แม้ว่ารัฐบาลได้พยายามแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ผ่านโครงการต่าง ๆ แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำยังคงมีอยู่ โดยประชาชนระดับฐานรากซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรมีรายได้น้อยเมื่อเทียบกับนอกภาคเกษตร รวมถึงมีปัญหานี้สินซึ่งเป็นปัจจัยบั่นทอนความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทย

แนวทางการพัฒนา

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืนนั้นให้ความสำคัญกับการปรับฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศเมื่อเกิดความผันผวนจากปัจจัยภายนอกประเทศ รวมทั้งต้องสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. **การปรับโครงสร้างภาคเกษตร** มุ่งปรับโครงสร้างเกษตรบนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับธุรกิจด้านการเกษตรและอาหารให้เป็นแหล่งรายได้และศูนย์กลางตลาดโลก รวมถึงปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาปัจจัยแวดล้อมด้านการเกษตร

2. **การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม** มุ่งปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและยั่งยืนด้วยการมุ่งเน้นการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ผู้อุตสาหกรรมสีเขียวและคาร์บอนต่ำบนฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดย

1) พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและพื้นที่อุตสาหกรรมหลักของประเทศอย่างต่อเนื่อง

2) พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมใหม่บนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าและยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

มีความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล และสร้างโอกาสทางการตลาดจากความต้องการอาหารที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรโลก

- 3) เพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพภาคอุตสาหกรรม
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงการผลิตภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่กับอุตสาหกรรมท้องถิ่น และกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค

3. การปรับโครงสร้างภาคบริการ มุ่งปรับโครงสร้างบริการเพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดย

- 1) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์
- 2) ขยายฐานการผลิตและการตลาดของภาคธุรกิจบริการที่มีศักยภาพออกสู่ตลาดต่างประเทศ
- 3) พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการลงทุนในภาคบริการทั้งในประเทศและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในภาคบริการ
- 4) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- 5) บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน
- 6) เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการย่อย วิชาหกิจชุมชน และบุคลากรภาครัฐ

การพัฒนาเศรษฐกิจ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

● แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีใช้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ในแผนแต่ละฉบับได้ปรับเปลี่ยนทั้งวิธีการและสาระสำคัญในการพัฒนาตามสถานการณ์ในแต่ละยุคสมัย ดังนี้

แผนพัฒนาฯ	สาระสำคัญ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504–2509)	กำหนดแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศโดยเน้นด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ มีการลงทุนในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานมาก
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510–2514)	ดำเนินการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 และให้ความสำคัญกับการกระจายการพัฒนาทั่วประเทศ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515–2519)	ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคม ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและขยายขีดความสามารถทางการผลิตให้สูงขึ้น
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520–2524)	มุ่งกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยเน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศและให้ความสำคัญกับการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและเร่งรัดการส่งออก
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525–2529)	ปรับแนวทางการพัฒนาประเทศแนวใหม่ ให้มีลักษณะเป็นแผนนโยบายที่ยืดหยุ่นที่เป็นหลักในการวางแผนกำหนดแผนงานและโครงการ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530–2534)	มุ่งยกระดับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคตควบคู่กับการแก้ไขปัญหา โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศและมุ่งกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาคและชนบท
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535–2539)	มุ่งสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการรักษาการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและมีเสถียรภาพ

แผนพัฒนาฯ	สาระสำคัญ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544)	ปรับแนวคิดใหม่จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจมาเป็นมุ่งเน้นพัฒนาคนเป็นเป้าหมายหลัก กำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545–2549)	อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554)	มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยใช้แนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และให้ความสำคัญกับการนำทุนสังคมทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทุนเศรษฐกิจมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559)	มีแนวคิดต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8–10 โดยยังคงยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนารวมทั้งสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติและขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ

● ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันเข้าสู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) โดยเป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยในปี 2579 ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นกรอบที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา 5 ปี พร้อมทั้งคำนึงถึงการต่อยอดให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับต่อ ๆ ไป

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีหลักการสำคัญดังนี้¹

1. ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมดุลและเหมาะสม มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุข และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

2. ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

3. ยึดวิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

4. ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปีแรกและเป้าหมายระดับย่อยลงมา โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs)

5. ยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการสร้าง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึงเพื่อขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้กว้างขึ้น

6. ยึดหลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปีที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว จากการที่แผนพัฒนาฯ เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะกำกับและส่งต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับและในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงให้ความสำคัญกับการใช้กลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลังขับเคลื่อนทั้งจากภาครัฐ เอกชน และประชาชน และการกำหนดประเด็นบูรณาการของการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงและแผนพัฒนาเฉพาะด้าน

¹ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) [ออนไลน์], (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th> [10 มีนาคม 2560]

● ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579)

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนเฉพาะด้านต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี ต่อจากนี้ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ และช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต

3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย และมีครอบครัวที่มั่นคง

4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสทางการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และมีความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ รวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ และพัฒนามุ่งสู่การเป็นสังคมสีเขียว

6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และมีธรรมาภิบาล

● เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) เป็นเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาระดับนานาชาติที่จัดทำขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations–UN) แทนเป้าหมายพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals–MDGs) ที่สิ้นสุดลงใน พ.ศ. 2558 โดยผู้นำประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ จำนวน 193 ประเทศ ลงมติรับรองเพื่อใช้เป็นวาระแห่งการพัฒนาของโลก ในอีก 15 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2559–2573) มี 17 เป้าหมายดังนี้¹

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน: ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

เป้าหมายที่ 2 ขจัดความอดอยาก สร้างความมั่นคงทางอาหาร: ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3 ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน: สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดี และส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ 4 ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้: สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ 5 สร้างความเท่าเทียมทางเพศสตรีและเด็กหญิงทุกคน: บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ 6 จัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน: สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 7 ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืนได้ตามกำลังของตน: สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน: ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 9 ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและนวัตกรรม: สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ: ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ 11 สร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 12 สร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน: สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน

¹มูลนิธิมั่นพัฒนา. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา: <http://www.tsdf.or.th> [15 มีนาคม 2560]

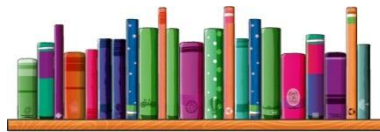
เป้าหมายที่ 13 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน: ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก: ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นฟูสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน: ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17 สร้างความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

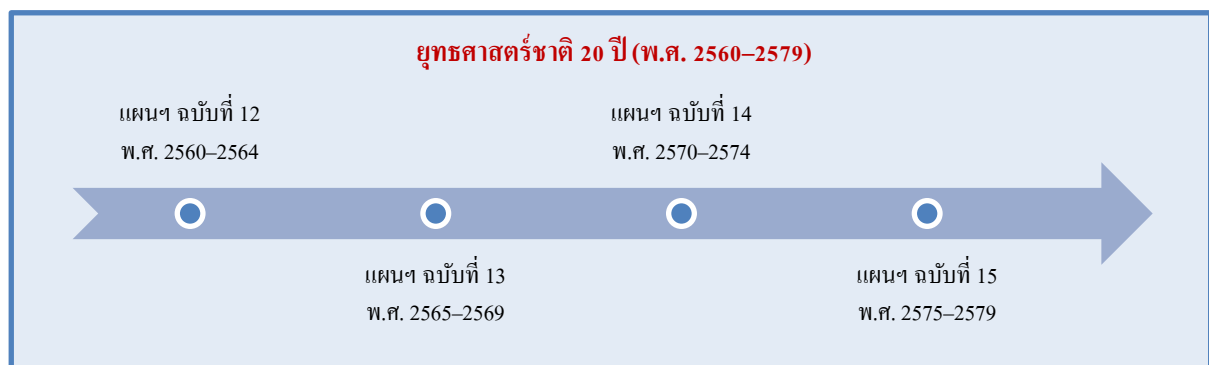

เศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนาประเทศไทย

ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศมาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ปัจจุบันอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวปฏิบัติตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เพื่อให้ทุกภาคส่วน สร้างภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

● แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560–2564) ซึ่งแปลง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศ ที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบ วิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นกรอบที่ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา 5 ปี การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมของการพัฒนา ดังนี้¹

¹ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) [ออนไลน์], (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th> [10 มีนาคม 2560]

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวยั่งยืน ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้
3. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มแข็งมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ
4. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
5. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา
6. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยการพัฒนากลุ่มและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานการผลิตและบริการใหม่
7. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ระดับภูมิภาค และระดับโลก

เป้าหมายรวม

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงได้กำหนดเป้าหมายรวมของการพัฒนาไว้ ดังนี้

1. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย
2. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 15

3. ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการ และดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก เข้มแข็งสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ มีระบบการผลิต และให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ ขึ้นสูงใหม่ ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน รวมทั้งกระจายฐานการผลิตและให้บริการสู่ภูมิภาคเพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำ โดยเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี และมีปัจจัย สนับสนุน เช่น ระบบโลจิสติกส์ พลังงาน การลงทุนวิจัยและพัฒนาที่เอื้อต่อการขยายตัวของภาคการผลิต และบริการ

4. ทนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษา ความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายใน พ.ศ. 2563 เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการ อย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตให้อยู่ในเกณฑ์ มาตรฐาน

5. มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความ เชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหา อาชญากรรมลดลง ปริมาณความสูญเสียจากภัยโจรสลัดและการลักลอบขนส่งสินค้าและค่านายหน้าลดลง มีความพร้อมที่จะปกป้องประชาชนจากการก่อการร้ายและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประเทศไทยมีส่วนร่วมใน การกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ เกิดความเชื่อมโยงการขนส่ง โลจิสติกส์ ห่วงโซ่มูลค่า เป็นหุ้นส่วน การพัฒนาที่สำคัญในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และอาเซียนสูงขึ้น

6. มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ และมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่าลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีอิสระมากขึ้น โดยอันดับประสิทธิภาพภาครัฐที่จัดทำโดยสถาบันการศึกษานานาชาติและ อันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในประเทศดีขึ้น การใช้จ่ายภาครัฐและระบบงบประมาณมี ประสิทธิภาพสูง ฐานภาษีกว้างขึ้น และดัชนีการรับรู้การทุจริตดีขึ้น รวมถึงมีบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ ความสามารถและปรับตัวได้ทันกับยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

สำหรับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ ทั้ง 6 ด้านภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) และกำหนดเป็นแนวทางในรายละเอียดที่แสดง ให้เห็นถึงความสอดคล้องและการตอบสนองต่อเป้าหมายที่ต้องบรรลุในระยะ 5 ปี ที่จะเป็นการวางพื้นฐาน

ที่สามารถสานต่อการพัฒนาในประเด็นสำคัญของประเทศในระยะต่อไปที่สนับสนุนการพัฒนาให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยใช้หลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำทาง ทั้งนี้ ภายใต้อยุทธศาสตร์ทั้ง 10 ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาครอบคลุมรายละเอียดที่ตอบสนองต่อจุดเน้นประเด็นหลักของการพัฒนาในระยะ 5 ปี และมุ่งต่อยอดผลสัมฤทธิ์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับต่อ ๆ ไป โดยจะต้องต่อยอดให้เกิดความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและการแก้ปัญหาสำคัญที่เป็นรากเหง้าของปัญหาต่าง ๆ และประเด็นปฏิรูปประเทศให้ลุล่วง รวมทั้งประเด็นร่วมที่มีความเชื่อมโยงกับหลากหลายประเด็นการพัฒนาที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อเนื่องกันไปตลอด 20 ปี

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12
มี 6 ยุทธศาสตร์ 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	มี 10 ยุทธศาสตร์ 1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน 6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ 8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม 9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ 10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

1. ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า
3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ
6. พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย
7. ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

1. เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ ทั้งในด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การได้รับขยายการคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อประกอบอาชีพและยกระดับรายได้
2. กระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง ตลอดจนปรับปรุงปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อให้ประชากรทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐและทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน สามารถพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
3. เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งทางการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดิน และทรัพยากรภายในชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

1. บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจเพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวได้สูงขึ้น โดยไม่สร้างแรงกดดันให้เกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ภาวะเงินเฟ้อ และแรงกดดันต่อภาระการคลังที่มากเกินไป มีการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการกระจายผลประโยชน์การพัฒนา
2. เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ สร้างรายได้และกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง อันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของทั้งเศรษฐกิจในภาพรวมและเศรษฐกิจฐานรากตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. รักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม ใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติโดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศ และการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน ทั้งในมิติเชิงปริมาณและคุณภาพด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำ ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินในทุกมิติ โดยคำนึงถึงศักยภาพและข้อจำกัดด้านสิ่งแวดล้อมและมิติเชิงสังคมของพื้นที่ลุ่มน้ำ

3. แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิตและบริโภค สร้างเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือเมืองสีเขียว เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน

4. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวคิดตลอดวัฏจักรชีวิต

5. สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

6. บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุดและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

7. พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. พัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยผลักดันการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอาเซียน แสวงหาแนวทางการร่วมมือกับอาเซียนและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในประเด็นการขนส่งข้ามพรมแดน การบริหารจัดการพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน สร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งควรมีการทบทวนกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมตามความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาทางด้านการค้าและการตัดสินใจทางการค้า

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

1. รักษาความมั่นคงภายในเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ

2. พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ

3. ส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศ เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ

4. รักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยในเขตทางทะเล

5. บริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงกับแผนงานการพัฒนาอื่น ๆ ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

1. ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า สามารถให้บริการประชาชนในรูปแบบทางเลือกที่หลากหลายและมีคุณภาพ ข้าราชการมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ องค์กรมีสมรรถนะสูงและมีความทันสมัย ราชการบริหารส่วนกลางมีขนาดเล็กลง และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่รับผิดชอบ

2. ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณและสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเวลา เกิดความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ มีกลไกและช่องทางให้ประชาชนและภาคเอกชนเข้าถึงข้อมูล สามารถตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานงบประมาณ และการคลังของภาครัฐได้อย่างโปร่งใสยิ่งขึ้น

3. เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวกตรงตามความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจ

4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ลดการพึ่งพิงงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนจากรัฐบาล มีความคล่องตัว พึ่งตนเองทางการคลังได้ในระยะยาว และสามารถจัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนอย่างมีมาตรฐานและประสิทธิภาพมากขึ้น

5. ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม รวมทั้งสร้างความเข้มแข็ง เป็นภูมิคุ้มกันของสังคมไทย ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชน พร้อมทั้งเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนค่านิยมต่อต้านการทุจริต

6. ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเสมอภาค ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความมั่นใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามกติกา เอื้อต่อการกิจภาครัฐ การลงทุนและการดำเนินธุรกิจภาคเอกชน ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน

ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการวินิจฉัยคดีมีความถูกต้องรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรมตามหลักนิติธรรมและลดปริมาณผู้กระทำความผิดในที่ควบคุม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง โดยพัฒนาระบบขนส่งทางราง ระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง โครงข่ายทางถนน ระบบขนส่งทางอากาศ และระบบขนส่งทางน้ำ
2. สนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่ง โดยสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิดจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนากิจการบริการจัดการในสาขาขนส่ง
3. พัฒนาระบบโลจิสติกส์ โดยพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้ได้มาตรฐานสากลและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้สอดคล้องกับมาตรฐานการค้าโลก พัฒนาคุณภาพบุคลากรและวางแผนจัดการกำลังคนด้านโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ และบริหารจัดการระบบติดตามประเมินผลการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ
4. พัฒนาด้านพลังงาน โดยส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน จัดหาพลังงานให้เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด ปรับปรุงและพัฒนาการกำกับดูแลการประกอบกิจการพลังงานให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบอย่างถูกต้องเหมาะสม มีธรรมาภิบาล และทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในตลาดพลังงาน และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางซื้อขายพลังงานและเพิ่มโอกาสของไทยในการพัฒนาพลังงานในภูมิภาคอาเซียน
5. พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ ส่งเสริมนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีอวกาศของไทย สร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
6. พัฒนาระบบน้ำประปา โดยพัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมและทั่วถึง การบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม ลดอัตราน้ำสูญเสียในเชิงรุกควบคู่กับการบำรุงรักษาเชิงป้องกันของระบบน้ำประปาทั่วประเทศ และปรับปรุงโครงสร้างการบริหารกิจการน้ำประปา

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

1. เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม โดยลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง ลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เร่งรัดการถ่ายทอดผลงานวิจัยและพัฒนาและเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนาตลาด

เทคโนโลยีและนวัตกรรมไทย และเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องมาตรฐานสากล

2. พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี โดยส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการออกแบบและการจัดการธุรกิจที่ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับธุรกิจเกิดใหม่และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ต้องการพัฒนาหรือทำธุรกิจฐานเทคโนโลยี สร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ลงสู่พื้นที่และชุมชน และรณรงค์ปลูกฝังวัฒนธรรมการวิจัยและคำนึงการเคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

3. พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม โดยพัฒนาทั้งด้านบุคลากรวิจัย ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

1. พัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง ดังนี้

ภาคเหนือ: พัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง ได้แก่

1) พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและความยั่งยืน มีธุรกิจภาคบริการต่อเนื่องกับการท่องเที่ยว บริการสุขภาพและการศึกษาที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

2) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

3) พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์ สร้างความสมดุลแก่ระบบนิเวศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4) พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุรองรับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของภาคเหนือที่เร็วกว่าระดับประเทศ 10 ปี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง ได้แก่

1) เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย

2) พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

3) ยกกระดับการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรม อารยธรรมขอม ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ และกีฬาสู่นานาชาติ

4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5) พัฒนาทรัพยากรป่าไม้ให้คงความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ต้นน้ำของจังหวัดเลย อุดรธานี สกลนคร ชัยภูมิ และนครราชสีมา

ภาคกลาง: พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ ได้แก่

1) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของฐานอุตสาหกรรมเดิมและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคตให้เป็นฐานรายได้ใหม่ เพื่อยกระดับฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของภาคกลางให้เป็นศูนย์อุตสาหกรรมสีเขียวชั้นนำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรให้มีความทันสมัยและเป็นสากล เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคกลางเป็นฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพปลอดภัย และได้มาตรฐานโลก สนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของประเทศ

3) ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและภาพลักษณ์ที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคกลางให้เป็นศูนย์รวมการท่องเที่ยวของเอเชียที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ

4) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการน้ำ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการใช้น้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยว และชุมชน

ภาคใต้: พัฒนาเป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย ได้แก่

1) เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการเกษตรให้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพของห่วงโซ่มูลค่าเพื่อสร้างรายได้ให้กับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2) ยกระดับรายได้จากการท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง และกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่พื้นที่เชื่อมโยง รวมทั้งชุมชนและท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

3) พัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเฉพาะ

4) วางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ที่เป็นแหล่งต้นน้ำของภาค และพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งจังหวัดนครศรีธรรมราชและสงขลา

2. พัฒนาเมือง โดยพัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยมีความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี เศรษฐกิจดี เดินทางสะดวก ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการมีคุณภาพและทั่วถึง และเน้นความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ความหลากหลาย และศักยภาพของเมือง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

3. พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

1) พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พัฒนาพื้นที่ฟูพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างสมดุล มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมและได้รับการยอมรับจากชุมชน มีโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การบริการสังคม และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพและทั่วถึง สามารถสนับสนุนการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน ควบคู่กับการพัฒนาภาคการผลิตต่าง ๆ ได้อย่างเกื้อกูลและยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

– เร่งรัดการแก้ปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เศรษฐกิจหลักให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
อย่างเป็นรูปธรรม

– สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ
สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

– เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวทางทะเลเชื่อมโยงอ่าวไทยฝั่งตะวันออกและตะวันตก

– พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับ
คุณภาพชีวิตประชาชนและรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

– กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาให้แก่ประชาชนในพื้นที่

2) พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจ
เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่เป้าหมาย เขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 พื้นที่ ได้แก่ ดาก สระแก้ว สงขลา หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ตราด
กาญจนบุรี เชียงราย และนราธิวาส โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

– ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

– สนับสนุนและยกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและ
สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

– ส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับ
ประโยชน์จากการพัฒนา

– บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดนภายใต้
กระบวนการมีส่วนร่วม

– บริหารจัดการด้านสาธารณสุข แรงงาน และความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

1. ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้า
และบริการของไทย โดยการผลักดันให้สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลงทางเศรษฐกิจที่ดำเนินการ
อยู่แล้วให้เกิดผลเต็มที่ และขยายความร่วมมือกับตลาดเกิดใหม่ที่มีศักยภาพทั้งความร่วมมือในรูปทวิภาคี
และพหุภาคี ควบคู่ไปกับการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกโดยความร่วมมือของรัฐและเอกชนในการแสวงหา
ตลาดใหม่และพันธมิตรทางการค้าใหม่ ๆ

2. พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคม โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมือ
อนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC และ JDS และภูมิภาคอาเซียน เพื่อ
อำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ ทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดกรอบเวลาร่วมกันให้ชัดเจนใน
การที่จะมีกฎระเบียบมารองรับ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการเป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยง
ในภูมิภาค รวมทั้งช่วยกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นจากการเชื่อมต่อเป็น
แนวระเบียงเศรษฐกิจจากภายนอกสู่พื้นที่การพัฒนาภายในประเทศไทย

GMS	Greater Mekong Subregion Economic Cooperation กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง หรือกรอบความร่วมมือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย เวียดนาม ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน โดยมีธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียเป็นกลไกประสานความร่วมมือ ใน 8 สาขา ได้แก่ สาขาคมนาคมขนส่ง สาขาพลังงาน สาขาสื่อสาร สาขาโทรคมนาคม สาขาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาขาท่องเที่ยว สาขาสินค้าและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สาขาการค้า และการลงทุน
ACMECS	Ayeyawady-Chao Praya-Mekong Economic Cooperation Strategy ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของ 5 ประเทศสมาชิก คือ ไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุล
IMT-GT	Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่าง 3 ประเทศ ให้มีการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และพัฒนาการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบสาธารณูปโภคระหว่างประเทศ
BIMSTEC	Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ เป็นกรอบความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจระหว่าง 7 ประเทศในอ่าวเบงกอล ประกอบด้วยบังกลาเทศ อินเดีย เวียดนาม ศรีลังกา ไทย เนปาล และภูฏาน
JDS	Thailand-Malaysia Committee on Joint Development Strategy for border areas คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย จัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกลไกในการพัฒนาความใกล้ชิดของประชาชนในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 ภูมิภาคเหนือของมาเลเซีย โดยเน้นโครงการความร่วมมือที่ให้ประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ

3. พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การบริการ และการลงทุนที่โดดเด่นในภูมิภาค ทั้งการให้บริการทางการศึกษา บริการด้านการเงิน บริการด้านสุขภาพ บริการด้านโลจิสติกส์ และการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในเอเชีย โดยอาศัยจุดเด่นด้านภูมิศาสตร์ที่ตั้งของประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือและการเชื่อมต่อห่วงโซ่มูลค่า ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในภูมิภาคอาเซียน (ไทยบวกหนึ่ง)

4. ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย เพื่อสร้างผลตอบแทนจากเงินทุน และองค์ความรู้และเทคโนโลยีในสาขาการผลิตและบริการที่ไทยมีขีดความสามารถโดดเด่น และสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นชาติการค้า ซึ่งเป็นการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกที่จะใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายหลัง พ.ศ. 2558 ที่ทำให้อาเซียนกลายเป็นแหล่งผลิตและตลาดเดียวกัน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากข้อตกลง RCEP (อาร์-เซป: การเข้าร่วมเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับ

ภูมิภาค) ในอนาคตที่เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกเป็นฐานใหม่ในการลงทุนและการส่งออกของไทย การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยมีขีดความสามารถในการผลิตได้และค้าขายเป็น การพัฒนาความเป็นสากลของบุคลากรไทย การสร้างนักการค้าอัจฉริยะเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการการค้าในภูมิภาค และการส่งเสริมการค้าที่ขับเคลื่อนหรือนำโดยความต้องการในตลาด

5. เปิดประตูการค้าและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน เพื่อสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ ส่งผลให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน โดยการผลักดันการให้ความช่วยเหลือทั้งด้านการเงิน เทคนิค และวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน และการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดรูปแบบความร่วมมือในตลาดเป้าหมายแต่ละประเภท โดยจะต้องคำนึงถึงความสำคัญทางการค้าต่อประเทศไทย และระดับการเจริญเติบโตหรือพัฒนาทางเศรษฐกิจของตลาดนั้น ๆ

6. สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี พหุภาคี และต่อยอดความร่วมมือกับประเทศยุทธศาสตร์หรือมีศักยภาพ และประเทศในอนุภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความมั่นคงในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และในระดับโลก และความเจริญก้าวหน้าและลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืนร่วมกันในทุกมิติ

7. เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก เพื่อรักษาสถิตในปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมหาอำนาจต่าง ๆ ทั้งในระดับโลกและภูมิภาค และประโยชน์อื่น ๆ ของประเทศ ทั้งในด้านการค้า ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน โอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ไทย โอกาสในการเข้าถึงตลาดเงินและตลาดทุนที่ทันสมัย และเป็นทางเลือกของประเทศ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในกรอบนานาชาติและการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของไทยและภูมิภาคโดยรวม

8. ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวข้องเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ทั้งความมั่นคงด้านพลังงาน ด้านอาหาร ด้านสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการป้องกันภัยในทุกรูปแบบ เช่น ภัยจากการก่อการร้าย ภัยในโลกไซเบอร์

9. บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและการต่างประเทศ โดยการปรับกลไกภายในประเทศให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกด้านและทุกระดับอย่างมีบูรณาการบนพื้นฐานของการสร้างความเข้าใจร่วมกันของหน่วยงานไทยถึงเป้าหมายและการกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยให้มีลักษณะการดำเนินงานภายใต้ทีมไทยแลนด์ เพื่อให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ มีลักษณะที่สอดคล้องและส่งเสริมกันและกัน อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ และให้ความรู้ความเข้าใจด้านต่างประเทศ ตลอดจนผลประโยชน์ที่มีต่อการพัฒนาประเทศต่อภาคส่วนต่าง ๆ และสาธารณชนไทย รวมทั้งดำเนินการเชิงรุกในการสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และภาพลักษณ์ที่ดีและศักยภาพทางเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ ของประเทศไทย

10. ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่

1) กำหนดมาตรการรองรับผลกระทบในทางลบจากนโยบายทางการค้าและการลงทุนต่อกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม เพื่อป้องกันปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากนโยบายการค้าการลงทุนเสรีและความร่วมมือระหว่างประเทศ

2) พัฒนาทรัพยากรบุคคลของไทยให้มีความเป็นสากล ทั้งด้านความสามารถทางภาษา การเสริมสร้างศักยภาพ และมีทัศนคติที่เปิดกว้างและมองไปในอนาคต สอดคล้องกับเป้าหมายความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก โดยประเทศไทยมีบทบาทนำในเวทีนานาชาติตามที่กำหนดภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

3) เปลี่ยนทัศนคติและการสร้างความรับรู้และความเข้าใจของประชาชนไทยจากมุมมองของผลประโยชน์ร่วมกันจากการสร้างสรรค์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในอนุภูมิภาคและภูมิภาค รวมทั้งภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในวงที่กว้างขึ้น

